

አብ ርሑቕን ውሑስን ቦታ ኮይንካ ተመጽዋቲ መሰል ምዃኑ፡

ካብ ኩሉ ዝኸፍአ ናይ አተሓሳስባ ባርነትዮ።

ቀደም ጎይታን ጊላን ዝበሃሉ ገዛእን ተገዛእን ከም ዝነበሩ ተመራመርቲ ታሪኽ ይምህሩ። ታሪኽ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ፡ እማዊ ዘመን (ናይ ኣደ ዘመን) ፣ ፊል መዴሰነት፣ ስርዓተ ባርያ፣ መስፍንነት፣ ርእሰ ማልነት፣ ማሕበርነት (ዴሰነት) እናበለ ከምዝመጸአውን ይገልጹ። እቲ ዳሕረዋይ አብ ማህጸንቲ ቀዳማይ ተጠኒሱ፡ ብሰላም ዘይኮነ ብግርጭት ከም ዝተወልደ የረጋግጽ። ዝበዝሕ ካብቲ ሓደ ናብቲ ካልእ ዝግበር ሕብረተ-ሰባዊ ምስግጋር፡ ዘይመሰረታዊ ወይ መልከዓዊ ለውጢ ከም ዝኾነ፡ ገሊኡ ግን፡ ብባህሪኡን ራእይኡን መሰረታዊ ወይ ዓይነታዊ ለውጢ ከም ዘምጽእ ዝሰረቡውን ኣይተሳእኑን።

ናይ ሎሚ መልእኽትና፡ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ ካበይ ተበጊሱ? መስርሖ ከመይ ነይሩ? አብ ሕድሕዱ ዝነበሮ መሰረታዊን ዘይመሰረታዊን ግርጭታትን መጻኢ መዕረፊኡን ንምግላጽን ምርዳእን ስለዘይኮነ፡ ናብቲ ቀንዲ ዛዕባና ከነተኩር። ባርነት አብ ታሪኽ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ ከም ስርዓት ዝግለጹሉ ሕሱም መዋእል ምንባሩ አብ ላዕሊ አተንቢብህና። ብመንጽር ደረጃ ሕብረተ-ሰባዊ ምዕባል፡ ፖለቲካዊ ንቕሓትን ራሕቂ ግዜን፤ ትማሊ አብ መንጎ ጎይታን ጊላን ዝነበረ ርክብን፡ አብዚ ስልጡን ዘመን አብ ኤርትራ ዘሎ ዘይወግዓዊ ባርነታዊ ኣገዛዝኡን ብዓይነቱ ኮነ ብመልክዑ ኣይራኽብን።

ሎሚ አብ መንጎ ሃገር ይመርሕ ኣለኹ ዝብል ፍጽሙ መላኹ ጉጅለን፡ ኣልቦ ሃገራዊ ሰላም፣ ኣልቦ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ፣ ኣልቦ ሃገራዊ ቅዋም፣ ኣልቦ ንጹር ስትራቴጂካዊ ራእይ፣ልዕሊ ሰብኣዊ ክብርምን ህዝባዊ ልኡላውነትን፡ ብንሕና ንሱ ዝምርሖ ኣምለኹቲ ብጉልባብ ምኽባር ልኡላውነት ሃገር ተፈጢሩ ዘሎ ዝምድና ጎይታን ጊላን እወ በፍጹም ኣይነጸጸርን።

ቅድሚ ኣማኢት ዓመታት ሰባት ልክዕ ከም እንሰሳ ብዘይ ዝኾነ ክፍሊት ንከምኡም ዝበሉ ሰባት የገልግሉ ነይሮም። ጎይተቶም ንምዝንጋዕ፡ ምስ ኣኸላባት፡ ምስ ኣናብር፡ ምስ ኣናብስ መን ሰዓሪ ክቃለሱ (ክበኣሱ) ይግበር ከም ዝነበረ፡ ክሳብቲ ሕልፈተ ህይወት ነጋውስ አብ ዘጋጥመሉ፡ ጋላዩ ብህይወቶም ምስኡም ይቕበሩ ከም ዝነበሩን ተመራመርቲ ታሪኽን መዛግብቲ ታሪኽን ይሕብሩ። ዳግም ኣይተርእየና ኣይተስመዐና ተባሂሉ ዝተኾነን መድረኽ ዝሰገሮን ዘሰካሕክሕ ታሪኽ። ይኹን ግን እቲ አብ መድረኹ አብ መንጎ ጎይታን ጊላን ዝነበረ ርክብ፡ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ ብኹለንተንኡ ድሑር፡ እንዶ ሰብኣዊ ክብረትን ፖለቲካዊ ንቕሓት አብ ዘይነበረሉ መዋእል ዝተፈጸመ ብምዃኑ፡ አብኡ ዝግበር ገምጋምን ዝንበር ሚዛንን ብደረጃቲ ዝነበረሉ መድረኽን ምዕባለን ክኸውን ይግባእ።

ናይቲ መድረኽቲ ጎይታ ብሃገራዊ ልኡላውነት፡ ብሕድሪ ሰውኣት፣ ብትንዕታ ጸላእትን ተጸባእትን፣ ወይ ብካልእ ስምዒት ዘረሳሱ ኅሰንሳት የካይድ ኣይነበረን። ብኸምኡ ዝሕበኣሉ በዓቲ ኣይነበረን። ረብሓ ዝመንቀሊኡ ግጭት ይፍጠር። ሰዓርን ተሰዓርን ይንጸር። ብቐጥታ ሰዓሪ ጎይታ፡ ተሰዓሪ ጊላ ይኸውን። ስለዚ ቅልጽሙ ዘሕበጠ ጎይታ፡ ዝያዳ ሓያልነቱ ንምዕቃብን ንምስፋሕን መሳኪን ሰባት ናብ ዘለውዎ ዓሳክሩ ልኢኹ ወይ ባዕሉ ከይዱ፡ ንዝደለዩ ኣገልግሎት ክፍጽሙ ዝኸእሉ ኣንብዝ መሪጹ፡ ብሰንሰለት ኣሲሩ ብምውሳድ፡ አብ ሕርሻ፡ መንሰን ፋብሪካን ብዘይ ዝኾነ ክፍሊት ብባርነት ክስርሖ ብምግባር ከቢሩ ህይወቱ ይመርሕ ነይሩ።

እቶም መሳኪን ጊሎት ድማ፡ ብስብከት ተታሊሎም ዘይኮኑስ ኣማራጺ ስኢኖም ተገዲዶም፡ አብ መንጎ ሞትን ሕየትን ኮይኖም ብባርነት የገልግሉ ነይሮም። ብሓጺሩ እቲ ናይ ሽዑ ባርነት ደረጃ ምዕባለ ናይ ሕብረተ-ሰብን ፖለቲካዊ ንቕሓትን አብ ዘይነበረሉ ብዓመጽ ዝሓየለ ጎይታ፡ ዝደኸመ ከኣ ተገዲዶ ኣገልጋሊ ዝኾነሉ መዋእል ስለ ዝነበረ፡ ምስዚ ሎሚ አብ ኤርትራ ብገለ ኤርትራውያን ንዕዘዞ ዘለና ብፍታውካ ባርያ ምዃን

ዓይነታዊ ፍልልይዎ ዘለዎ። ብመሰረቱውን ብውዴታ ባርነት ብዘይካ ኣብ ኣምለኽቲ ህግደፍ፡ ቅድሚ ሎሚ ከም ተርእዮ ከም ዝነበረ ዘረጋግጽ መረዳኢታ ዘሎ ኣይመስለናን።

ኣገዛዝኣ ህግደፍ ካብ ሕጋውነትን ህዝባውነትን ዝኾነበለል፡ ፍጹም ፈራሕ፡ ፍጹም ድማ ጨካንዮ። ስለ ዝኾነ ከኣ ኣብ ትጽቢት ብዙሓት ዘይነበረ፡ ገዛእን ተገዛእን ጎይታን ጊላን ተኸሲቱ። ኣብ ኤርትራ ምንባር ዕድሚኻ ምሕጻር ምጻኑ፡ ስደት ግን ከም ግዝያዊ መስጋገሪ ህይወት ተወሲዱን ገዛኢ ኣተሓሳስባ ኮይኑ፡ ከም ህዝብን ሃገርን መጻኢና ናበይ ዝብል ከቢድ ስኽፍታ ፈጠሩ ይርከብ።

እቲ ስኽፍታ ነቲ ገፋዒ ጨፋላቂ ጉጅለ ኣልጊስካ ከም ዝቕንጠጥ ርዱእ ነገርዮ። ከምኡ ንምግባር ኩሉ ብዱል ኩሉ ደላዩ ደሞክራሲያዊ ለውጢ፡ ቅንቅሕ፡ ክበራበር፡ ቀላጽሙ ኣተሓሳስቦና ናብ ተግባር ክብገስ ይግባእ። ይኹን ግን እቲ ጉጅለ ፍጹም ፈራሕ፡ ፍጹም ድማ ጨካን ብምጻኑ፡ ኣብ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ጥቡቕ ምክትታል ኣባላት ጸጥታን ፖሊስን ዝነበሩ በርገስ ዜጋታት፡ እንታይ ኮይኖም እምቢ ኣይንግዛእን ዘይብሉ ወይ ከምዚ ዘይገብሩ ኢልካ ክትፈርድ ርትዓውነት የብሉን።

ስለምንታይሲ፡ ንሳቶም ደለይቲ ሰላም፡ ንሱ ዘራጊ ሰላምዮ። ንሳቶም ጥራሕ ኢዶም ንሱ ወናኒ ተተዓሰ ኣጽዋርዮ። ንሳቶም ኣብ መዓልታዊ ማሕበራዊ ህይወቶም ተበታቲኖም ዝውዕሉ ድኻታት፡ ንሱ ኣብ ትሕቲን ልዕል መሬት ዝርከብ ሃገራዊ ጸጋታት ዝገበተ፡ ፖሊሲ ተኩስካ ቅተል ከተግብሩ ብዝተፈላለዩ ኣስማት ዝመልመሎም፡ ናበይ ስለምንታይ ከይበሉ ድሌቱ ዝፍጽሙ ሰብ ብረት ዝወነነ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ደሞክራሲን ናይ ጥፍኣት ጉጅለንዮ። ስለዚ ፈጹም ገለ ክገብሩ ኣይክእሉን ወይ ገለ ክገብሩ የብሎምን ኢልካ ምትብባዕኻ ኣሉታዊ መልእኽቲ እንተኾነ፡ ኣብኡ ኮይንካ ገለ ንምግባር ከቢድ ጥንቃቕን ነዊሕ ግዜን ዝወስድዮ።

ኣብ ኤርትራ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ብረት ዝተሓንገጡ እኩባት ሰባት ኣለው። መብዛሕቲኦም ከኣ ኣብ ክለ ናይ ንእስነት ዕድሜ ዝርከቡዮም። ንቡር ናይ ወተሃደር ክብሪ የብሎምን። ብህይወት ንምንባር ዘክእሎም መሰረታዊ ጠለባት ኣይረኽቡን። ኣብ ኤርትራ ባርነት ኣሎ ክበሃል እንከሎ ከኣ ብቐጥታ ጉልበቶም ብነጻ ዝምዘመዙ ዘለው፡ ንሳቶም እቶም ዕላማ ኣልቦ እኩባት ሰብ ብረትዮም።

ይኹን ግን ብዛይካቶም ውሑዳት ተረባሕቲ እቶም ዝበዝሑ ኣብ ሕማቕ ከም ዘለው፡ ብዘይ ክፍሊት ብባርነት የገልግሉ ከም ዘለው ዘይፈልጦ ኣይኮነን። ሕርሕራይ ገይሮም ይፈልጡዮም። ኣብ ሕድሕዶም ውሽጣዊ ምትእምማን ከይህልዎም ክጠራጠሩ ገይሩ ስለ ዝሃነጸም፡ ብዘይብ ብቁዕ ምክንያት ከምዚ ስለ ዝበለ ዝገበረ ኢሉ ካብ መንጎኦም ሰባት ጨውዮ ከጥፍእ፡ ሰራዊት ኣኪቡ ክርሽን ስለ ዝሪኡ ግን ይርዕዱ። ኣብ ክንዲ ስለምንታይ ስቕታ ይመርጹ። ዕድል ክሳብ ዝረኽቡ እናፈለጡ ከምዘይፈለጡ ኮይኖም ብመቐሕ ባርነት ተኣሲሮም ይነበሩ። ዕድል እንተ ረኺቦም ከኣ ካብ መዓልታት ሓደ መዓልቲ ሃዲሞም ሓራ ዝወጽኡ ዘለው ወገናት ብምጻኖም፡ ወድዓውያን ፈተውቲ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ምበር፡ ምስቶም ብፍታዎም ስርዓተ ባርነት ዝሕብሕቡ ዘለው ኣመለኽቲ ዝምደቡ ኣይኮነን።

ክውቀሱ ክኸነኑ ዘለዎም ናፈቕትን ሓብሓብትን ባርነት ደኣ ኣበይ ዘለውዮም ወይ መንዮም? ክውቀሱን ክኸነኑን ዘለዎም ዜጋታት እቶም ካብ መሳርዕ ጸረ-ህዝቢ ህግደፍን ኤርትራን ሃዲሞም፡ ካብ ባርነታዊ ሚዛመዛን ሓራ ዝወጽኡ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ናይ ዓለም ዝርከቡ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብሓፈሻ፡ እቶም ኣብ ሃገራት ምዕራብ በጺሖም፡ ትርጉም ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ከስተማኞቹ፡ ክፉእ ገጽ ጊላነትን ክበረት ልዕልና ግዝኣተ ሕግን ከመዛዘኑ፤ ኣብ ኩሉ መሳለጥያታት ዝተማልኣሉ ገዛ ምንባር፡ ኣማሪጸም ክበልዑን ክስትዩን ዝጀመሩሎም፡ ሕግና ዓንቀጽና፡ መምርሒና ኢሎም ዝጠቐስዎን ዝጣበቐሉን ዘይብሎም ንውልቀ ሰብን ጉጅለኡን ኣይትሕመመና ኣይትሙተና፡ ንበረልና ንበር ዝብሉ ዘለው ሕሱራት ወገናት ከኣ ብፍላይዮም።

ሎሚ ኣብ ምዕራባዊ ዓለም እናነበረ ንእንኮ ሰባዊ ስማዊ ስርዓት ህግደፍ ኣይትሙተኒ ዝብል ዝድግፍ ኤርትራዊ ተገዲዱ ኣይኮነን። ሰኣን ኣፍልጦኡዩ ኢልካ ከተመኸነዮሉውን ልክዕ ኣይኮነን። ስለምንታይ ካብ ባርነታዊ ኣገዛዝኣ ሃዲሙ። ኣብ ደሞክራሲያዊ ምሕደራን ልዕልና ግዝኣተ ሕግን ዘለዎ፡ ሰብ ብሰብነቱ ኣብ ዝኸበረሉ፡ ወናኒ ነብሱ ኣብ ዝኸነሉ ምዕቡል ዓለምዮም ዝነበሩ ዘለው። ሕጽረት ሓበሬታ ዝፈጠሮ ከይበሃል ናይ ከምኡ ጸገም የለን። ከምቲ ዝኸነ ነገር እንተለሚድካዮ ሕማቕ ጽቡቕ ይመስለካ ዝበሃል፡ ናይ መሰል ተመጽወቲ ክኾኑ ቅቡል ከም ዝገበርዎ፡ ባርነት ከም ዝናፍቕ ተግባሮም ምስክርዮ። ኣብ ሃገራት ኤውሮጳ፣ ኣመሪካ፣ ካናዳ፣ ኣውስትራሊያ ...ወዘተ ኮይኖም፡ በዚ ዘመን ዘፍረዮ ስሉጥ ዝተራቐቐ መራኽቢታት ተጠቐሞም ብድምጽን ብምስልን ኣሰኒዮም፡ ነዚ ናይ ጥፍኣት ሓይሊ ዘለዎም ደገፍን ኣመልኾን ክገልጹ እነሰለው ባርነት ካብ ምንፋቕ ወጻኢ ካልእ ምክንያትን ስምን ክወሃቦ ኣይከኣልን።

ስለዚ ኩሉ ዝገብርዎ ብፍታውን ብፍላጥንዮ። ኣብ ኤርትራ ካብ ዘሎ መቐሕ ባርነት ሃዲምካ ሓራ ወጻእካ፡ ኣብ ርሑቕን ውሑስን ቦታ በጺሕካ፡ ኣብ ክንዲ ኣነ ንመሰለይ ኣለኹ ባዕለይ ኢልካ ብሕራነ ምቅላስ፡ ተመጽዎእቲ ሓርነታዊ ደሞክራሲያዊ መሰላት ኮይንካ፡ ምሕረት ካብ ቀታሊ ጉጅለ ምጽባይ፡ ንዕኡ ከተሓገስ ሰብኣዊ ክብርኻ ምሕሳር፡ ካብ ኩሉ ዝኸፍኣ ባርነትዮ። እቲ ዘመን ዝሰገሮ ናይ ቀደም ባርነት ግዱድን ብወሳኒ መልክዑ ጉልበታዊ ምዝመዛንዮ ነይሩ። እዚ ብገለ ኣመለኸቲ ህግደፍ ኤርትራውን ንዕዘቦ ዘለና ግን ብፍታውን ናይ ኣተሓሳስባ ባርነትንዮ። እዚ ባርነታዊ ኣተሓሳስባዚ ከኣ፡ ንክብርን ሚዛንን ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ቅድሚቶም ፖለቲካዊ ዕቕባ ዝሃቡ ሃገራትን መንግስታትን ኣብ ትዕዛብቲ ዘእቱን ዘፍኩስን ብምጻኑ፡ ብዓይኒ ሓላፍነታውያን ኤርትራውያን ትሕዝቶኡን ትርጉሙን መሪርዮ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 14-09-2019